

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini – 1 leu

Vint nebun, n-am nimic să-ți spun...

Foto: Iuri Poliganov

DIN SUMAR :

- **11 ETAJE DE CALCUL ● DESPRE GUSTURI SE DISCUTĂ...**
- **SECRETELE GRAȚIEI ● FERMELE LUI NEPTUN ● CURA DE ÎNGRĂȘARE – CÎND ȘI CUM ● O FAMILIE DE OAMENI ȘI DE LEI ● PAGINA DE UMOR.**

6

ANUL XXVII
(1351)
5 FEBRUARIE 1971

După ce au descoperit rind pe rind câteva din secretele somnului, specialiștii încearcă acum să dezlege misterul viselor. Deocamdată, despre acestea se știe că sint o formă a activității psihice pe care creierul uman o realizează pe-

riodic. Dar sint caracteristice pentru toate viețuitoarele sau numai pentru om? Și începem să visăm imediat ce ne-am născut sau numai de la o anumită vîrstă?

Documentar

„Nirvana terestră” sau o viață ascunsă? (II)

În sfîrșit, contrar unei opinii anterioare, s-a dovedit că mișcările agitate pe care le face omul în somn nu sint cîtuși de puțin o dovadă că cel în cauză a avut un vis „groaznic”. Dimpotrivă, în faza „somnului paradoxal” subiecții au dormit neobișnuit de liniștiți, iar încordarea mușchilor a slăbit pînă aproape de destinderea totală.

„Somnul paradoxal” li s-a părut cercetătorilor o stare atît de deosebită de cunoștințele obișnuite despre calmul din timpul nopții încît au numit-o „a treia stare” de conștiență a organismului, situată între somn și starea de veghe. Și au început să mediteze la natura biologică a „somnului paradoxal” care îmbină pierderea profundă a cunoștinței cu o activitate sporită a creierului, un metabolism mai intens cu o destindere generală a organismului.

În căutarea răspunsului la această ultimă întrebare cercetătorii au organizat o experiență îndrăzneată. Timp de cinci nopți opt subiecți au fost împiedicați să viseze. Imediat ce globii lor oculari începeau să se miște, iar electroencefalogramele indicau începutul fazei R.E.M., subiecții erau treziți. Încă din primele nopți somnul paradoxal a început la acești subiecți de circa 22 de ori, iar în nopțile următoare de circa 30 de ori.

Ziua subiecții erau nervoși și extrem de distrați. În plus, ar fi vrut să mănince mereu, aveau memoria slăbită, mișcările nesigure. Înainte de începerea experienței erau stăpîniți de o mare neliniște. După cinci nopți în care cei opt au fost lipsiți de posibilitatea de a visa cercetătorii au întrerupt experiența din pricină că subiecții aveau halucinații. Li se părea mereu că din întuneric vin spre ei fantome, că sint devorați de plante canibale sau că sint atacați de obiecte.

Faptul că aceste dereglări psihice și fiziologice sint condiționate de lipsa viselor și nu de deseale treziri din timpul nopții a fost confirmat și de o altă experiență, cu un alt grup de subiecți. Componentii acestei grupe de control erau treziți în cursul nopții la fel de des ca și subiecții din experiența anterioară, dar nu în timpul fazei R.E.M. Dimineața ei se simțeau odihniți și nu vedeau nici un fel de dereglări.

O experiență similară a fost făcută în 1959 la New York. Timp de 8 zile și 8 nopți sau, mai exact, de 201 ore, un subiect voluntar s-a abținut de la somn. După primele trei nopți de insomnie el a început să aibă coșmaruri și memoria slăbită. Lua petele de cerneală și de lumină de pe masa de lucru drept lăcuste, iar încăperea i se părea plină de iepuri. După o sută de ore de insomnie și, prin urmare, fără vise, subiectul a ajuns la limita nebuniei. Iși uitase numele, profesia și locul unde se afla, i se părea că din sertarele biroului ies limbi de foc, iar pe doctor, care purta un costum de catifea reiată, îl vedea acoperit de omizi.

Subiectul s-a vindecat de coșmaruri numai după ce a dormit neîntrerupt 13 ore. Durata totală a somnului para-

doxal a fost în acest timp de trei ori mai mare decît somnul obișnuit.

Exemplul acestui subiect voluntar a fost urmat și de alți voluntari. Un student din San-Diego, de pildă, a izbutit să rămînă treaz timp de 11 zile și 11 nopți. A fost un fel de record. Experiențe de insomnie provocată cu durată mai mare s-au făcut numai pe animale. Printr-o intervenție chirurgicală pe creier cîteva pisici de experiență au fost total lipsite de fazele somnului paradoxal. Dar această operație a dus la modificări surprinzătoare în organismul animalelor. Comportamentul lor a devenit mai agresiv, pofta de mîncare a crescut, au apărut dereglări psihice. Unele s-au îmbolnăvit chiar și au murit.

Specialiștii știau mai de mult că animalele, mai cu seamă mamiferele, visează. Mai surprinzătoare li s-a pă-

reierul. „Visele” fetusului în perioada evoluției uterine programează anticipat senzațiile noului-născut.

Creierul evoluat al adulților are și el nevoie de somn paradoxal, care este un fel de supapă de evacuare a energiei nefolosite ziua. Subiecții care în ajun au văzut filme cu efecte excitante au multe vise, în schimb dimineața nu-și mai amintesc aproape nimic din ce au visat.

● Halucinațiile și biochimia

Anumite boli psihice i-au condus pe cercetători spre ideea că încordarea spiritală a acestor bolnavi nu-și află destinderea în somn. În consecință a fost studiat și somnul bolnavilor mintali. Cercetările făcute au arătat că înainte de a se îmbolnăvi, ei trecuseră

glandelor suprarenale, hipofiza și glandele sexuale ar participa la reglarea ciclului somnului. În unele faze de somn, în deosebi în faza R.E.M. anumiți hormoni secretați de glandele endocrine circulă în singele omului dormind într-o concentrație mai mare decît ziua.

Dar hormonii înșiși, în circulație prin organism cu o periodicitate ciudată, nu influențează centrul somnului din creier. Într-o măsură ceva mai mare ei influențează sistemul altor procese din organism: încetinesc sau accelerează pulsul și respirația, încordează sau destind musculatura, excită sau calmează anumite sectoare ale creierului.

Fenomenul somnambulismului n-a putut fi explicat nici pînă astăzi. Cu toate acestea, specialiștii au izbutit să combată cu argumente întemeiate sumă de opinii preconcepute despre lunatici. În 1963, un psiholog american a făcut o interesantă experiență cu 11 lunatici. Rezultatele ei au stîrnit uimire în lumea oamenilor de știință: curbele descrise de curenții cerebrali au arătat că crizele de somnambulism coincideau întotdeauna cu fazele de somn profund, adică cu perioadele de inconștiență, cînd omul nu visează. Chiar din primele ore de somn pacienții se ridicau astfel din pat și încercau să colinde prin încăperi trăgînd după ei conductoarele ce le fuseseră fixate de experimenter. Mergeau cu ochii deschiși, la început nesiguri de ei, apoi ceva mai siguri de parcă ar fi căutat ceva. Nu dădeau nici o atenție celor întîmplătoare în încăperi lor și nu încercau să iasă din încăpere. Unii răspundeau la întrebările care li se puneau și se lăsau conduși înapoi la pat, dacă nu găseau singuri drumul la întoarcere. Dimineața nu-și mai aminteau de peregrinările din timpul nopții.

În general, însă, mecanismul care dirijează mișcările lunaticilor n-a putut fi aflat nici pînă în ziua de astăzi. Date statistice arată că aproximativ 15 oameni dintr-o sută sint lunatici, dacă nu activi, în orice caz potențiali.

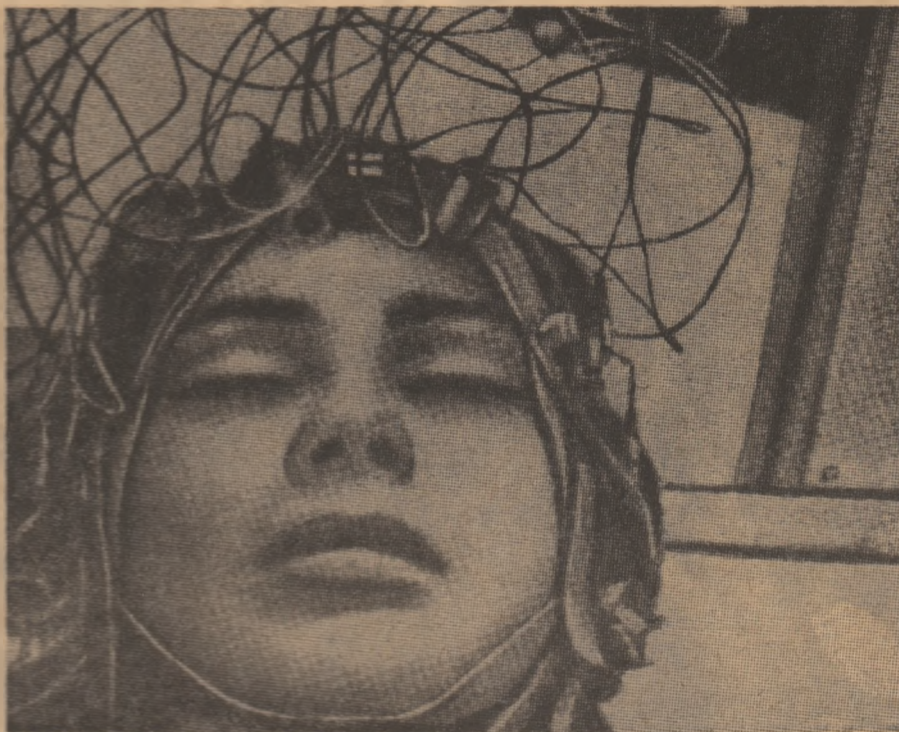
● Dar hipnoza ?

Dacă medicina este deci neputincioasă în fața lunatismului, ea utilizează în schimb cu mult succes somnul ca mijloc de tratament. Somnul este aplicat mai cu seamă în nevroze, dar și în alte boli.

Ideea folosirii somnului ca tratament este relativ nouă. După cum noi sint și încercările de a folosi somnul pentru învățatură. Organizînd experiențe de laborator în acest scop specialiștii au observat că omul poate percepe foșnete, chiar cînd doarme adînc; subiecții se trezeau cînd soneria telefonului suna abia perceptibil, în schimb, nu reacționau la zgomotul ușii trîntite. Așa s-a născut un nou tărîm al pedagogiei — hipnopedia.

Dacă ar fi să dăm crezare cronicilor, ar trebui să credem că această metodă

(Continuare în pagina 11)

Studiul somnului în laborator

rut însă descoperirea că nou-născuții visează și ei, deși creierul lor nu a acumulat încă nici un fel de material pentru vise. Electroencefalogramele au arătat chiar că faza R.E.M. este la sugari mai lungă decît la adulți; visele durează cam 50 la sută din durata somnului lor. La nou-născuți procentajul poate ajunge chiar pînă la 80 la sută, în timp ce la adulți el este de 20 la sută.

De altfel specialiștii în materie socotesc că omul începe să viseze încă de cînd se află în uterul matern. Fetusul în dezvoltare, mai exact atunci cînd i se formează centrul cerebral al viselor, are în permanență halucinații. Cercetătorii au arătat că aceste halucinații stimulează nașterea sistemului nervos și în felul acesta joacă rolul de excitanți exteriori de care duce lipsă

printr-o lungă perioadă de insomnie. În speță la schizofrenici capacitatea de a dormi normal este dereglată. Dacă după o lungă insomnie ei izbutesc totuși să adoarmă, se scufundă într-un lung somn paradoxal. Specialiștii și-au spus atunci că mai intensă activitate R.E.M. la bolnavii mintali le distruge celulele somnului și populează conștiența lor în stare de veghe cu viziuni fantastice și fragmente de vise.

Alcoolul, somniferele și alte „calmante” dereglează și ele somnul paradoxal. Un ins care le folosește mai multă vreme începe să „viseze”, adică să aibă halucinații, chiar și ziua; el nu mai poate să deosebească visul de realitate. În momentul cînd încetează să le mai folosească, el distruge inconștient barierele din calea somnului paradoxal, dar energia fazei R.E.M. ținută multă vreme comprimată, iese la iveală într-un mod atît de furtunos încît individul în cauză se scufundă nopțile într-un univers fantastic de vise delirante populate de șoareci, iepuri, șerpi, monștri.

În ultimii ani s-au descoperit niște substanțe care prelungesc artificial faza R.E.M. ca, de pildă, preparatul L.S.D. Luat în anumite doze L.S.D.-ul poate mări de două și chiar de trei ori durata somnului paradoxal. Medicii folosesc L.S.D.-ul în tratamentul alcoolismului, pentru refacerea somnului paradoxal dereglat.

Dar, cu toate succesele dobîndite pe acest tărîm, cercetătorii n-au izbutit nici pînă astăzi să afle care din fenomenele petrecute în organism provoacă direct somnul și ce mecanism dirijează ritmul fazelor de somn. Fiziologii, care pînă acum cîteva decenii căutau „substanța” răspunzătoare de instaurarea somnului, s-au convins între timp că diversele stări ale somnului depind de procesele biochimice din organismul uman.

Experiențe pe animale au permis specialiștilor să creadă că hormonii

Cum trebuie să dormim

● Cea mai potrivită poziție pentru somn este cea pe spate. Ea contribuie la totala destindere a trupului. E recomandabilă mai ales pentru cei care suferă de migrene. Dormitul pe spate creează condiții propice pentru o circulație sanguină normală și ușurează astfel aportul singelui spre creier. Dacă în această poziție se utilizează o pernă mică, omul se trezește cu capul ușor și forțe noi.

● Dacă după o muncă fizică grea ne simțim obosiți, să dormim pe partea stîngă. Cercetări recente au arătat că oboseala „atacă” mai ales mușchii din partea dreaptă a corpului. Ei se odihnesc numai atunci cînd nu

sint încordați și nici presați.

● Cei care suferă de indigestie e mai bine să doarmă pe burtă. Această poziție este potrivită îndeosebi pentru cei care fac o muncă sedentară sau nu practică nici un sport; la cei în cauză mușchii stomacului sint lăsați, iar tonusul pereților abdominali scăzut. Or, dormind pe burtă, greutatea corpului exercită asupra intestinului o acțiune mecanică.

● Suferinzilor de ficat li se recomandă dormitul pe partea dreaptă. În această poziție se păstrează mai bine căldura în zona ficatului, ligamentele acestuia se destind, iar scurgerea bilei se îmbunătățește.

documentar.
documentar docum.
rentar documentar d.
documentar document.
mentar documentar docu
r documentar documentar
umentar documentar docu
ar documentar documentar
umentar documentar docu

LA ANIVERSAREA TRATATULUI ROMÂNNO-SOVIETIC

O constantă a politicii noastre externe

În istoria relațiilor româno-sovietice, ziua de 4 februarie evocă un eveniment de o deosebită importanță. Într-adevăr, ieri s-au împlinit 23 de ani de la semnarea Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre România și Uniunea Sovietică — un document care a marcat o etapă calitativ nouă în legăturile dintre cele două țări și popoare.

Aniversarea acestui eveniment prilejuește în mod firesc evocarea unor tradiții cu adânci rezonanțe în trecut, tradiții care au cunoscut apoi o amplă și necontenită dezvoltare în vremea noastră, în condițiile construirii socialismului și comunismului.

Simțămintele de stimă și prețuire reciprocă pe care le nutresc popoarele română și sovietică și-au aflat deseori expresia în acțiuni comune, solidare ale forțelor progresiste din cele două țări. În țara noastră, ele și-au găsit, de pildă, o elocventă materializare în însuflețirea cu care clasa muncitoare, oamenii muncii, și-au exprimat sentimentele de entuziasmată frățietate cu nemuritorul Octombrie Roșu, în faptul că mulți muncitori și țărani români s-au ridicat cu arma în mână pentru apărarea tinerei puteri sovietice, în fermitatea și consecvența cu care partidul comunistilor români, înfruntând rigorile ilegalității, a militat neobosit pentru o politică de prietenie alături de U.R.S.S.

În același timp, poporul nostru nu va uita niciodată că datorită loviturilor zdrobitoare date trupelor hitleriste de armatele Uniunii Sovietice, care au purtat cea mai grea povară a războiului și au dat cele mai mari jertfe, forțând admirația tuturor popoarelor, s-au creat condiții internaționale favorabile pentru răsturnarea dictaturii an-

tonesciene, pentru alăturarea țării noastre la coaliția antihitleristă. În focul bătăliilor împotriva celui mai primejdios vrăjmaș al civilizației și progresului umanității, a fost cimentată frăția de arme româno-sovietică, s-au pus temelii trainice unor relații de prietenie între popoarele și țările care au cunoscut de atunci o continuă dezvoltare și consolidare.

Consfințind această nouă etapă a legăturilor reciproce, tratatul încheiat în februarie 1948 le-a conferit un caracter de act internațional, creând totodată și cadrul politico-juridic apropiat pentru dezvoltarea și adâncirea lor continuă. Astăzi, prietenia, alianța și colaborarea multilaterală sînt atribute definitorii ale relațiilor româno-sovietice, relații cărora poporul nostru le acordă o profundă prețuire, hotărît să facă totul pentru evoluția lor mereu ascendentă. Într-adevăr, așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la cel de-al X-lea Congres al P.C.R. — „în spiritul liniei politice tradiționale a partidului nostru, vom acționa și în viitor pentru dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare multilaterală cu Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, cu Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, aceasta constituind una din temeliiile politicii externe a statului nostru”.

În spiritul acestor principii, colaborarea și prietenia cu Uniunea Sovietică ocupă un loc de cea mai mare însemnătate în activitatea internațională a guvernului țării noastre; de altfel activitatea țării noastre pe plan extern urmărește cu fermitate dezvoltarea prieteniei și colaborării cu toate țările socialiste. Întărirea necontenită a unității țărilor sistemului socialist, a coeziunii

mișcării comuniste și muncitorești, a tuturor forțelor antiimperialiste.

Succesele dobândite atât de țara noastră cât și de Uniunea Sovietică în dezvoltarea forțelor de producție creează posibilități mereu sporite de adâncire, extindere și diversificare a colaborării economice. Acordul cu privire la schimbul de mărfuri și plăți între România și U.R.S.S. pe anii 1971—1975 prevede astfel o creștere de circa 40% față de valoarea schimburilor comerciale dintre 1966—1970.

În ritm rapid se dezvoltă și relațiile științifice, tehnice și culturale româno-sovietice care contribuie la o tot mai bună cunoaștere reciprocă a valorilor spirituale ale popoarelor noastre.

Noul Tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre România și Uniunea Sovietică, semnat anul trecut, a deschis noi perspective pentru a dezvolta, pe multiple planuri, în spiritul marxism-leninismului și al internaționalismului socialist, relațiile prietenești dintre partidele, statele și popoarele noastre.

Dezvoltarea și perfecționarea neîncetată a tuturor formelor de colaborare dintre România și Uniunea Sovietică slujesc intereselor ambelor popoare, contribuie la accelerarea construcției socialismului și comunismului în fiecare din țările noastre, constituind în același timp un aport la întărirea unității tuturor țărilor socialiste, a cauzei păcii și progresului în lume.

La aniversarea a 23 de ani de la semnarea Tratatului româno-sovietic, poporul nostru transmite popoarelor U.R.S.S. un cald și prietenesc salut și le urează noi și mari izbînzii în înflorirea patriei lor pe calea comunismului, în lupta pentru pace și progres pe plan internațional.

PESCUIT

Monștrii din cutii

„Transportați în șalupe pintecoase și răsturnați pe spate pe puntea pescadorului par niște monștri apocaliptici, din filmele de groază. Sînt enormi,

Crabușul din Kamceatka: o delicată mult solicitată

unii trec de zece kilograme, implătoși într-o carapace dură ca stîncă, cu

...ualitate
alitatea actuală
rea actualitatea actuală
actualitatea actuală
itate actualitatea actuală
actualitatea actuală
alitatea actualitatea actuală
actualitatea actualitatea actuală
alitatea actualitatea actuală

labe articulate ca ale păianjenului și clești amenințători. Puțini îndrăznesc să apuce cu mîna acest locuitor al mărilor profunde, care, este crabul de Kamceatka... Carne acestui monstru marin, preparată după anumite rețete, este însă atât de gustoasă, de apreciată și solicitată de gurmanzi, încît vinerea lui a dat naștere la o nouă ramură a industriei pescuitului. De fapt, carnea crabului din mările răsăritene ale Uniunii Sovietice poate sta cu cînte alături de vestitul caviar rusesc.

Crabișii de Kamceatka sînt pescuiți de o importanță flotilă de pescadorean specializată. Flotila este dotată cu „uzine” plutitoare pentru prepararea uriașelor crustacee, cu șalupe cu motor destinate pescuitului și cu nave de recunoaștere. „Recolta” obținută este transformată în conserve. U.R.S.S. și Japonia sînt aproape singurele țări din lume care aprovizionează piața mondială cu gustoasă carne de crab. Uniunea Sovietică o exportă în Anglia, R.F.G., Belgia, în Suedia și mai ales în Franța unde mărcile „Ceatka” și „Ako” se bucură de multă apreciere. De altfel conservele „Ceatka”, cu un gust extrem de savuros, au fost distinse cu Marele Premiu la Expoziția universală de la Bruxelles.

LA ORDINEA ZILEI

Unsprezece etaje de calcul

Pe unul din marile bulevarde ale Moscovei există o clădire cu unsprezece etaje unde munca nu se oprește niciodată, nici chiar cînd majoritatea funcționarilor acestei instituții — centrul de calcul al Comitetului de Stat pentru planificare al U.R.S.S. — pleacă acasă. Activitatea este continuată de mașini, mai exact de modernele mașini electronice de calcul cu care este înzestrat centrul. De la nouă dimineața și pînă la opt a doua zi mașinile calculează fără încetare; se opresc numai o oră pentru examenul preventiv de fiecare zi, după care reintră în ritmul normal de activitate cu sute de mii de operațiuni pe secundă.

Mașinile electronice ocupă trei etaje. Dacă geometria și-a pus pecetea asupra arhitecturii clădirii, cibernetica îi dă în schimb viață. În cadrul centrului și-au găsit intruparea cele mai noi realizări ale tehnicii electronice de calcul. Dacă specialiștii care lucrează acolo ar încerca vreodată să se descurce fără ele, ei ar avea nevoie, în afară de clădirea cu unsprezece etaje, de încă una, incomparabil mai mare, un adevărat zgîrie-nori în care ar trebui să-i adune pe toți calculatorii de pe teritoriul U.R.S.S.

Și totuși nimeni nu s-ar încumeta să afirme că ei ar izbuti să facă într-o viață de om ceea ce actualul centru face în câteva ore.

Dar nu e vorba numai de rapiditatea calculului, ci de un lucru mai important, anume de împrejurarea că aceste calcule sînt peste puterile omului. În felul acesta se vedește foarte elocvent avansul pe care l-a cîștigat viteza de „gîndire” a mașinii față de aceea a omului.

Și, totuși, cele mai importante servicii ale centrului continuă să rămînă subsecțiile economică și matematică unde nu lucrează mașini, ci numai oameni și unde se scrie cu cretă banală pe table banale. Această reușită îmbinare a muncii mașinilor cu munca oamenilor i-a scutit pe aceștia din urmă de o activitate mecanică oboșitoare, economiștii au cîștigat un surplus de timp pentru analiza informațiilor, pentru cercetarea economică, pentru creație. Specialiștii centrului au putut astfel trece de la soluționarea unor probleme locale la probleme de sinteză mai complexe. În momentul de față, de pildă, ei lucrează la elaborarea sis-

Depozitul de informații

temului „Sinteză”, un complex de calculare automată nu numai a planurilor pentru producție, ci și pentru construcții capitale etc.

În sfîrșit, spre a da o imagine mai limpede asupra vitezei cu care lucrează centrul adăugăm că în timpul de care un om are nevoie ca să coboare de la unul din etajele de sus în holul de la parter, o singură mașină calculează rația de nutreț necesară tuturor cornuteilor mari crescute pentru carne și lapte în zona nord-vestică a U.R.S.S.

CE SE DISCUTĂ

Nervi de... tantal

Acum cîțiva ani prof. Ognev din Moscova a încercat pe un ciine o operație îndrăznească: a înlocuit o bucată de nerv printr-o sîrmă metalică. Operația a fost un succes. Au urmat alte numeroase intervenții, tot pe animale, avînd drept scop introducerea unor proteze din diverse metale (platină, aur, tantal sau wolfram) în locul porțiunilor lezate ale unor nervi. Sute de experiențe au dovedit că pînă și fasciculele nervoase importante — ca nervul facial al cîinului — pot fi înlocuite printr-o sîrmă de tantal sau platină care le preia integral funcția.

În urma rezultatelor experimentale perfect satisfăcătoare, s-a trecut la efectuarea primelor operații pe om într-o clinică specială a Academiei de Științe Medicale. Intervenția a fost practică la peste 30 de bolnavi cu nervul facial lezat de o boală sau într-un accident; aproape la toți, nervii de sîrmă au intrat neîntîrziat în funcțiune. Nervul facial a beneficiat primul de pe urma noii metode, deoarece este atins mai frecvent decît alții de traumatisme cerebrale sau faciale și de inflamații. Operația constă în îndepărtarea porțiunii de nerv lezată, implantarea unei sirme de tantal și fixarea ei de extremitățile sănătoase ale nervului. În felul acesta se restabilește transmisia influxului nervos, intrucît curenții de acțiune din fibrele nervoase se propagă prin sîrmă.

Acum în Uniunea Sovietică se fabrică proteze compuse din mai multe sirme, asemănătoare fasciculelor de fibre nervoase, care să conducă și mai mulți curenți de acțiune de la sistemul nervos central spre cel periferic. Metalul din care este confecționat miezul microelectrozilor, ca și izolarea acestora, trebuie să fie complet inofensivă pentru țesuturile vii, rezistente la umiditate, și la bazele și acizii din organism. Esențial este ca nervii de sîrmă să se integreze perfect în țesuturi. Pînă acum cele mai bune rezultate le-a dat tantalul, care este chimic inatacabil, mai rezistent, mai ieftin decît platină și nu tulbură țesutul din vecinătate. Au fost, de asemenea, rezolvate complicatele probleme ale „răcordării” protezei metalice la extremitățile sănătoase. Munca de pionierat poate fi deci continuată. Chirurgii sovietici se ocupă acum cu înlocuirea principalului nerv laringian și a unor nervi viscerali.

PATRULA GROENLANDEZĂ

(III)

Un front puțin cunoscut: ghețurile arctice

Primul impuls al lui Ritter a fost să pornească imediat spre Eskimoness și să distrugă dintr-o singură lovitură toată patrula (din jurnal reieșea limpede că danezii își aveau baza acolo). Dar rațiunea a fost mai puternică. Oamenii lui nu erau pregătiți pentru un drum atât de lung și greu. Dacă s-ar fi dezlănțuit un viscol, ar fi murit; cu toții. În plus, trebuia să înștiaze de urgență comandamentul despre cele întâmplate în ultimele 24 de ore. Incit locotenentul a ordonat întoarcerea la bază. Și, după ce a luat cu el hainele și jurnalul lui Jensen și cele trei sănii, grupul a pornit la drum de cum s-a luminat, ajungând chiar în aceeași zi la „Saxonia”.

Între timp Jensen înainta disperat spre sud. Din cauza pietrelor ascuțite și a gheții zgrunțuroase, ciorapii de blană i se rupeau și picioarele îi sîngerau. Din când în când, dinspre muntele de pe țărm veneau rafale reci de vînt. Tălpile acoperite de rîni îi dureau cumplit. Sugea în mers bucățile de gheață și își „ungea” rînilor cu zăpadă. În cele din urmă din ciorapi nu mai rămăsese aproape nimic, încît a trebuit să taie cu cuțitul de vînătoare fișii din haină și să-și învelească picioarele în ele. Dar acum mergea și mai greu, pentru că bucățile de material, un simulacru de cizme, lunecau mereu și trebuia să se oprească aproape la tot pasul ca să le îndrepte. Se sufoca, se poticea, cădea. Îi chinuia o sete cumplită, pe care n-o putea potoli nici cu zăpadă, nici cu gheață. Cu toate acestea, mergea aproape fără să reducă viteza. Miza acestui marșon arctic era prea mare pentru ca să-și îngăduie o clipă de slăbiciune.

Cînd mai avea numai două mii până la Eskimoness, Marius Jensen i-a ajuns din urmă pe cei doi eschimoși cu care pornise în ajun în ghinionista-i călătorie. Și la 12 martie 1943, spre amiază, după ce străbătuseră, în numai zece ore, cincizeci de mii (?), au ajuns cu toții în „capitala” patrulei și s-au prezentat în fața lui Ibo Paulsen, care nu putea înțelege ce se întimplase cu ei de se întorseseră atât de repede și într-un asemenea hal.

După o jumătate de oră, Paulsen a expediat la Godthaab, lui Eke Brün, o radiogramă prin care l-a informat despre întâmplările din ultimele 24 de ore. Fără să mai aștepte răspunsul comandantului suprem, căpitanul Paulsen a început să facă pregătiri în vederea respingerii atacului care putea surveni dintr-o clipă într-alta. Dar în momentul acela la Eskimoness nu se aflau decât el, radiotelegrafistul Kurt Olsen, de numai 17 ani și greu încercatul Marius Jensen. Ceilalți patru membri ai patrulei nu se înapoiaseră încă din raidurile lor. Totuși lucrul cel mai neplăcut era că trei dintre ei se aflau departe spre nord și, la înapoiere, ar fi putut să cadă în mâinile naziștilor. Cum să-i prevină? Există o singură soluție: Marius Jensen. Încît a doua zi după uluitoarea-i goană pe ghețurile Groenlandei, Jensen a pornit singur cu sania spre nord.

Zilele se scurgeau una după alta, dar la Eskimoness era liniște. E adevărat, postul de pază a dat de mai multe ori alarma, căci vedea dușmanul în orice punct negru lăsat pe orizont. Dar, în general, domnea calmul. Lui Paulsen nu-i plăcea totuși această liniște. Ar fi preferat să audă duduul de avioane grele cu însemnele americane.

„Vreți să rezistați?”

La 23 martie, Paulsen a fost cuprins brusc de o neliniște surdă — poate din cauza ceții groase care se lăsase pe neașteptate deasupra oceanului. De aceea comandantul patrulei a ordonat să se intensifice observațiile; în consecință, Kurt Olsen a pornit cu sania spre

un promontoriu înalt aflat la cincizeci de metri de bază. Dar după numai câteva minute, Paulsen a zărit atelajul care se întorcea în goană și a auzit strigătul lui Kurt:

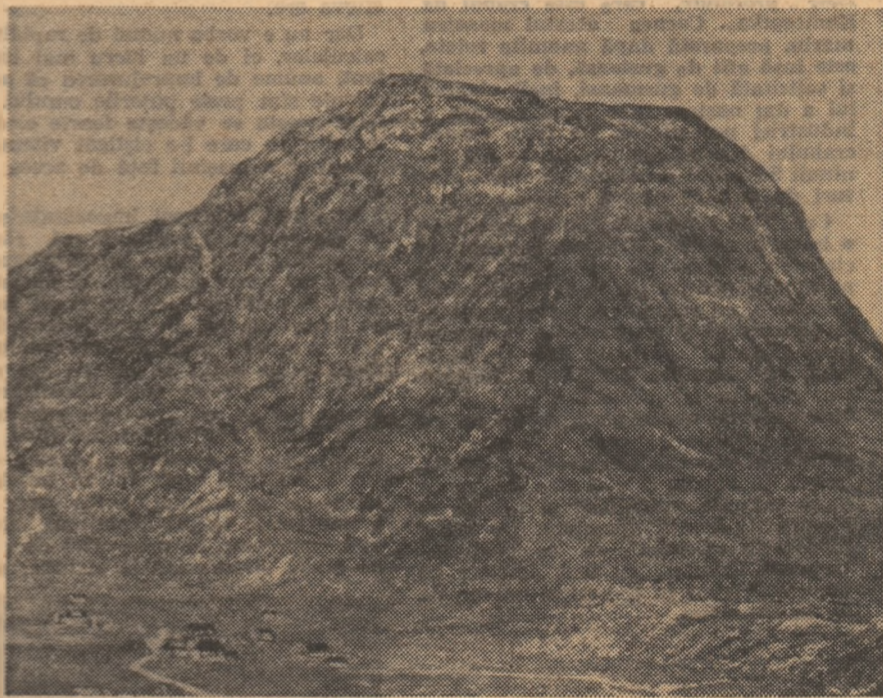
— Vin! Sînt mulți, foarte mulți.

Se însera. Din cauza ceții, cerul părea și mai negru. Cu toate acestea Paulsen a zărit curînd din pragul casei un grup, uimitor de mare pentru privirea unui vînător polar obișnuit cu singurătatea. Se auzea lătrat de cîini. Erau cîinii eschimoșilor, capturați de germani. Paulsen și Olsen au intrat repede în casă, iar eschimoșii s-au urcat în sănii și au pornit, așa cum stabiliseră dinainte, spre sud.

Cei doi danezi aveau două puști. Paulsen ceruse de multe ori americanilor o mitralieră. (Abia după două luni au fost lansate cu parașuta câteva mitraliere, dar atunci nu mai era nevoie

landeze era numai în cămașă, pantaloni și cizme din piele de morsă; lucru explicabil dat fiind că el nu se pregătise de fugă, ci de luptă pe loc. Pe scurt, danezul era exact în situația în care fusese Jensen cu zece zile înainte, numai că el avea de străbătut două sute de mii, nu cincizeci. Și oricît ai vrea, nu poți să faci un asemenea drum. (Olsen a avut noroc. S-a întilnit cu Henri Rudi, care se întorcea din raidul lui, și s-au înapoiat împreună în bune condițiuni la ai lor).

Paulsen știa că în colibe presărate în drumul lui n-avea să găsească hrană și nici haine, întrucît de cîteva luni nu se mai lăsaseră acolo rezerve. Spre norocul lui, totuși, chiar în prima colibă întilnită în cale a descoperit niște fișii de foaie de cort și un foarte uzat sac de dormit. A tăiat în sac o deschizătură pentru cap, s-a îmbrăcat cu el în

Nici chiar „vara” pămîntul groenlandez nu-i prea primitiv

de ele). Germanii aduseseră însă una cu ei într-o sanie capturată. În plus fiecare avea și un pistol automat. Ritter era însoțit de numai cincizeci, dar calculase exact, întrucît cunoștea din jurnalul lui Jensen raportul de forțe și mai știa, de asemenea, că danezii erau prost înarmați.

Cum a ajuns lângă așezare, grupul german s-a ascuns îndărătul unui așchier și Ritter a început tratativele. Mai întîi l-a strigat pe nume pe Paulsen, iar întrucît acesta n-a răspuns, a înșirat și numele celorlalți membri ai patrulei. În glasul lui se deslușea o undă de batjocură. Asta-i toată armata voastră groenlandeză, voia să spună el. Apoi a urmat o întrebare:

— Chiar aveți de gînd să rezistați?

— Da, a răspuns scurt Paulsen.

Drept care casa a fost improșcată cu o salvă de proiectile trasoare. Paulsen și Olsen au izbutit să tragă și ei cîteva focuri de armă, dar în pragul ușii de la intrare a explodat o grenadă, apoi a doua și geamurile au început să fie luminate de flacăra exploziilor. Danezii s-au năpustit pe scară spre pod, unde era o ieșire de rezervă, pentru caz de viscol, și au izbutit să sară prin spațiile casei. S-au depărtat pe fugă de clădire și s-au mistuit în întuneric. Dar după cîteva minute cei doi oameni s-au rătăcit unul de celălalt. Ritter jubila. Arse în întregime baza danezilor, osîndindu-i la moarte sigură pe apărătorii ei, întrucît cea mai apropiată așezare din sud se afla la peste două sute de mii de metri. Dar ar fi jubilat și mai mult dacă l-ar fi văzut pe Paulsen. Căci comandantul patrulei groen-

landez era numai în cămașă, pantaloni și cizme din piele de morsă; lucru explicabil dat fiind că el nu se pregătise de fugă, ci de luptă pe loc. Pe scurt, danezul era exact în situația în care fusese Jensen cu zece zile înainte, numai că el avea de străbătut două sute de mii, nu cincizeci. Și oricît ai vrea, nu poți să faci un asemenea drum. (Olsen a avut noroc. S-a întilnit cu Henri Rudi, care se întorcea din raidul lui, și s-au înapoiat împreună în bune condițiuni la ai lor).

Paulsen știa că în colibe presărate în drumul lui n-avea să găsească hrană și nici haine, întrucît de cîteva luni nu se mai lăsaseră acolo rezerve. Spre norocul lui, totuși, chiar în prima colibă întilnită în cale a descoperit niște fișii de foaie de cort și un foarte uzat sac de dormit. A tăiat în sac o deschizătură pentru cap, s-a îmbrăcat cu el în

Baza germană rămăsese însă singura stație meteorologică pe coasta nord-estică a Groenlandei.

Vînătoare de vînători

Urme, urme... Foarte multe urme de sănii și cîini, dungi lăsate de schiuri, urme de cizme înalte îmblănite. Marius Jensen încerca de aproape două săptămîni să se orienteze în haosul de urme și să-și găsească după ele tovarășii. Pînă la urmă norocul i-a suris pentru că s-a întilnit cu opt înși: doi danezi și șase eschimoși. Au pornit cu toții spre sud, spre Scoresby-Sund. Ca să evite zona primejdioasă, au trebuit să facă un mare ocol și să se cațere în munți, cît mai departe de insula Sabi-

reportaj
reportaj reportaj
portaj reportaj reportaj
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj

ne, baza germanilor. Dar Jensen nu i-a putut însoți, întrucît Eli Knudsen, ultimul membru al patrulei, nu fusese găsit. Nu-l mai întilnise nimeni de mult.

Ca să-i dea de urmă, Jensen trebuia să se depărteze mult de țărm, pentru că știa că lui Knudsen îi plăcea să gonească, iar lângă coastă nu prea avea unde să-și potolească setea de viteză. Gheața era fărîmîțată, zgrunțuroasă și presărată cu pietriș și nisip de vînt. Într-adevăr, curînd Jensen se îndreptă spre sud, spre casă. Și o luase de-a dreptul, prin insula Sabine.

În insula Sabine viața își urma cursul. Germanii făceau observații meteorologice, americanii nu se arătau. Numai cu cîinii aveau necazuri naziștii. Muriseră unul după altul opt cîini, un atelaj întreg. Dar și ceilalți abia mai respirau. Naziștii sperau, e adevărat, să captureze săniile membrilor patrulei cînd aceștia aveau să se întoarcă din nord. Dar timpul trecea iar cei așteptați cu înfrigurare să se ivească la orizont nu se arătau. Văzînd asta, Ritter ordonă cîitorva înși din grupul lui să ocupe o colibă de pe țărm, despre care era sigur că danezii n-aveau s-o ocolească, întrucît era singurul adăpost pe o rază de patruzeci de mii.

...Marius Jensen gonise două zile și două nopți după tovarășul lui care se îndreptă, fără să vrea, spre capcană. Dar îi despărțea o distanță mult prea mare. În cele din urmă a sosit și momentul cînd nu-l mai putea ajunge din urmă, întrucît insula Sabine era foarte aproape. Și Jensen opri sania, convins că ar fi fost o nebulie din parte-i să continue drumul în direcția aceea. Oricum, nu-i mai putea fi de folos lui Knudsen, întîrziase... Trebuia dar să se depărteze cît mai mult de primejdie.

Și porni grăbit spre țărmul groenlandez, spre binecunoscuta căsuță. Mai spera că Eli se adăpostise acolo, deși nu se zărea nici o urmă. Probabil că viscolul din cursul nopții le ștersese pe toate. Însă, nici lângă colibă nu se vedeau urme. Jensen opri atelajul și se îndreptă spre intrare. Dar ușa se deschise brusc și în piept i se proptiră două țevi de armă automată.

Jensen întîrziase numai cu cîteva minute, altminteri și-ar fi putut salva tovarășul. Eli Knudsen intrase în mare viteză în dispozitivul german. Surpriza fusese atât de mare încît temerarul danez oprise o clipă atelajul, exact atît înșă cît le trebuise germanilor să tragă o lungă rafală în el.

Curînd, la bază, s-au ivit doi soldați cu un prizonier; era Jensen. Il aduseseră pe captiv chiar în atelajul lui. Primul lucru pe care l-a văzut acesta a fost cadavrul lui Knudsen ciuruit de gloanțe. De sanie s-a apropiat un ofițer german:

— Cum te cheamă? l-a întrebat acesta.

Jensen n-a răspuns.

— E prietenul tău din patrulă? N-am vrut să-lucidem. Dar a încercat să se furișeze pe lângă noi. Unde voia să ajungă? La Eskimoness? Dacă-i așa, s-a grăbit degeaba. Am distrus așezarea. Acolo erau cîteva de-ai voștri. Nu știu ce s-a întimplat cu ei.

Jensen era îngrozit. În fața lui se afla cadavrul lui Knudsen, pe care nu izbutise să-l ajute, iar din afirmațiile ofițerului german înțelesese că Eskimoness nu mai exista. Probabil că Paulsen, Olsen și eschimoșii muriseră și ei. Iar el, Marius Jensen, era prizonier și n-avea nici o speranță să scape. Chiar dacă ar fi izbutit să fugă așa, fără arme și cîini, n-ar fi putut străbate în nici un caz cele 500 de mii care-l despărteau de Scoresby-Sund.

Z. Kanevski

(Va urma)

CINEMA

Fascinanta
ambasadoare

Regizorul Gheorghi Natanson are două slăbiciuni: femeile și actorii de teatru. Pe amândouă le cultivă statornic în filmele lui.

„Sora cea mare” a fost un prilej de recital pentru o mare actriță de teatru, care a devenit de atunci și o mare actriță de cinema: Tatiana Doronina. (De altminteri și al doilea rol principal a fost feminin: sora cea mică, interpretat tot de o promițătoare actriță de teatru, Natalia Teneakova.) Iar „Totul rămâne oamenilor” a avut, cu mici excepții, aceeași echipă de actori care a jucat piesa omonimă pe scena teatrului „Pușkin” din Leningrad.

Noul film al lui Natanson, „Ambasador al Uniunii Sovietice”, respectă acest angajament sentimental. Căci ambasadorul este de fapt ambasadoare. În film se numește Elena Kolțova, iar în realitate s-a numit Alexandra Kollontai. Personajul cinematografic a fost creat în mare parte din datele biografiei adevărate a acestei doamne cu destin excepțional, aristocrată prin naștere,

căreia i-a fost dat să ajungă prima femeie-ambasador al primului stat socialist din lume și să aplice în diplomatie linia leninistă a politicii externe de pace.

Desigur, cele două biografii nu se suprapun perfect. Autorii scenariului (și, mai înainte, ai piesei), frații Ariadna și Piotr Tur, ne-au prevenit că, Alexandra Kollontai a fost într-adevăr prototipul eroinei lor, dar ei i-au adăugat și trăsături împrumutate de la alte exemple feminine ilustre, urmărind să creeze un personaj de sinteză.

Posibilitatea de a cunoaște de aproape viața ambasadorilor, a celebrităților în general este totdeauna tentantă. Intrând în intimitatea lor, parcă simțim cum ne atinge și pe noi celebritatea cu o aripă. (Un om de duh a ris de această biată slăbiciune omenească printr-o formulă amuzantă: „Cu bormașina în gura lui Capablanca”. Măcar așa, punându-i o plombă, dar să fii în preajma lui...)

arta
la arta arta
arta arta arta
arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta

Or, filmul lui Natanson conține implicit promisiunea de senzational. Pentru prima oară fracul diplomatic ce-dează locul unei rochii — elegante, sobre — dar obișnuite, pentru prima oară la recepțiile oficiale femeia este eroină principală și nu numai decor agreabil, pentru prima oară între două tangouri ea discută probleme de stat în calitate oficială și printre zimbete rostește cuvinte ferme; pentru prima oară poate face dovada că pe nedrept se crezuse, datorită unei tradiții multisekulare, că numai bărbații sînt în stare de tact, diplomatie, stăpînire de sine, de ascuțite dueluri mintale. Or, iată că și un adorabil căpșor de femeie le stăpînește la fel de bine, avînd în plus arme puternice ca fascinația femininității.

Regizorul nu speculează exagerat aceste date. Le utilizează doar atît cît să-și condimenteze bine filmul. Pentru că de fapt și-a propus să ne arate de aproape viața unui înalt demnitar, văzută atît în latura ei protocolară, cît și în cea de toate zilele, obișnuit omenească; un moment dificil din această viață, cînd situația unui diplomat sovietic într-o țară neutră în anii celui de al doilea război mondial, cînd trupele hitleriste stăteau să intre în Moscova, nu era de invidiat.

Alegerea Iuliei Borisova, celebră actriță de teatru, dar abia la a doua apariție pe ecran, a fost hotărîtoare. Într-un film în care trebuia jucat mult din ceea ce rămîne în afara cadrului, nu era deajuns ca interpreta să fie fermecătoare și talentată; ea mai trebuia să fie și foarte deșteaptă. Tactul, noblețea, demnitatea actriței aduc mari servicii rolului.

Partenerul Iuliei Borisova este un corifeu al scenei sovietice, Alexei Ktorov. Acest duo de maeștri ne arată cum se stabilesc relațiile dintre ambasadoare și regele țării în care a fost acreditată, cum crește respectul reciproc, ascuns cu grijă îndărătul etichetei, cum se manifestă curiozitatea lor atît de omenească, cum regele o admiră pur și simplu ca bărbat pe femeia frumoasă și elegantă și cum femeia frumoasă și elegantă știe să uzeze cu tact de impresia produsă.

Duelul lor de înaltă clasă se încheie cu un rezultat de egalitate.

Iulia Scutaru

REFLECTOR

● Fosta „Sfioasă” destoevskiană descoperită de Robert Bresson, Dominique Sanda, își continuă cariera în ciuda scepticismului inițial (aproape nici o actriță lansată de regizorul francez, dacă a rămas în viață, n-a mai făcut film, Dominique Sanda turnează alături de vestgermanul Helmut Berger, sub conducerea italianului Vittorio de Sica, în „Grădinile de la Finzi-Contini”).

● După „Faraonul”, „Boleslaw Vitezni” — accenta-i ascensiunea tinărului actor polonez Jerzy Zelnik.

● Primul război mondial l-a inspirat pe regizorul italian Francesco Rosi în filmul „Impotriva bărbaților”; al doilea război mondial — și anume luptele din Africa de Nord din 1942 — pe colegul său francez Claude-Bernard Aubert care, în „Poarta focului”, le reunește pentru prima oară pe generic pe Emmanuelle Riva și Dany Carrel.

● Publicul sovietic a indicat-o pe Sophia Loren drept cea mai simpatizată actriță străină.

TEATRU

Apostolul aiurit

Pe scena Teatrului de Satiră din Moscova a avut loc premiera tragicomediei dramaturgului belorus A. Ma-kaenok, „Apostolul aiurit”.

Ce-i cu „Apostolul aiurit”, cine este și ce vrea el?

Într-un stat modern fără nume și coordonate geografice, trăiește Fiul care poartă „blugi”, plete, are un mers obo-

sit de bătrîn și o curiozitate foarte proaspătă de băiețandru. Familia este alcătuită din: Mama — model super-elegant de tinără mamă-standard, Tata — om de afaceri care nu se dă în lături de la o intrigă amoroasă, Bunicul — încălțat cu cizme de antilopă și încins cu o curea lată de piele, fermier scutit de grijile vieții urbane, Fiica — o micuță apertisantă, încă foarte naivă și totuși foarte matură.

Dar familia aceasta nu este o simplă familie, ci o întreagă societate, cu speranțele, deznădejțile, bolile, războaiele și închisorile ei. Autorul o ridică de la particular la general, intrucît piesa este în fond un pamphlet politic.

În fața acestei societăți, pe care ar vrea să o urnească din inerțiile, din imbuibarea, din pozițiile ei, Fiul încearcă pe rînd tot felul de mășți: ba vrea să-i împiedice de a fi Ipocriți, mincinoși, răi — dar oamenii nu vor și nu știu să fie alții; ba îi dezbină cu ajutorul adevărului și-l unește cu ajutorul minciunii — dar nici așa n-au nevoie de dînsul; ba revarsă o cascadă de fraze demagogice — degeaba!

Cît timp a improșcat cu minciuni, a mai putut fi totuși suportat. Dar cînd Fiul vrea să străpungă pielea groasă a părinților săi cu ajutorul adevărului, lucrul nu mai poate fi răbdat. Căci e peste puterile lor să asculte adevăruri despre ei, despre lumea lor, despre copiii lor. Și ei încep să înainteze amenințări spre Fiul: Tatăl, hotărît să facă orice; Mama, dezlănțuită; Bunicul scoțînd cu gesturi lente un pistol de sub chimirul de fermier. Incolțit din toate părțile, Fiul se aruncă pe fe-reastră.

Acest spectacol metaforic, pus în scenă de regizorul E. Radomislenski, scenograf A. Okun, este interpretat de: A. Levinski (Fiul), Z. Zelinskaia (Mama), Z. Visokovski (Tata), O. Solius (Bunicul) și T. Murina (Fiica).

INTERVIU

Cu domnul
general Nobile

În U.R.S.S. și Italia a început simultan să ruleze filmul „Cortul roșu”, producție sovieto-italiană în regia lui Mihail Kalatozov, care evocă tragedia de acum 43 de ani a dirijabilului „Italia”, eșuat în Oceanul Înghețat de Nord, și impresionanta acțiune de salvare a supraviețuitorilor, întreprinsă într-un elan de solidaritate umană de mai multe țări.

Comandantul dirijabilului, generalul Umberto Nobile, a zburat de două ori peste Polul Nord. Prima dată la cirna „Norvegiei” lui Roald Amundsen, a doua oară la cirna „Italiai”. Expediția lui Amundsen și-a atins ținta și s-a înapoiat cu bine la bază. Expediția de pe dirijabilul „Italia” a intrat la întoarcere într-o furtună care a durat 36 de ore. Acoperit cu o crustă de gheață, dirijabilul a pierdut înălțime și s-a lovit puternic de o banchiză uriașă. Nacela, cu unsprezece oameni în ea, s-a rupt de corpul aparatului și a căzut pe gheață. Într-o fracțiune de secundă Nobile și-a pierdut nava și șase din membrii echipajului, rămași în corpul aparatului și duși de vînt.

Cînd și-au revenit în simțiri, oamenii au început să-și caute lucrurile prin zăpadă. Așa a fost găsit și cortul roșu, care a devenit pentru multe săptămîni casa lor. Supraviețuitorii au rămas în deșertul de gheață pînă cînd, după mai multe încercări de salvare (în cursul uneia dintre ele și-a pierdut viața admirabilul om și savant care a

fost Amundsen) au fost găsiți și duși pe continent de echipajul spărgătorului de gheață sovietic „Krasin”.

Azi generalul Umberto Nobile are 83 de ani, dar în ciuda acestei vîrste a făcut recent o călătorie de la Roma la Praga și înapoi la volanul automobilului său.

— Spuneți-mi, domnule general, cum a primit publicul italian filmul „Cortul roșu”?

Umberto Nobile are pe ecran trăsăturile lui Peter Finch

— Cu căldură și interes, ca și în dumneavoastră, probabil.

— Mai sînt în viață membrii expediției salvați de „Krasin”?

— Dumneata ai uitat, pe semne, că a trecut aproape o jumătate de secol — ride generalul. Și ce jumătate de secol! Dar să-ți răspund. În Cehoslovacia l-am întîlnit pe profesorul Frantisek Begounek, sănătos voinic și cu o mare poftă de muncă. El este, printre altele, autorul povestirii documentare „Tragedia din Oceanul Înghețat”.

— Dar dumneavoastră, domnule general, ce ați făcut după tragica întâmplare?

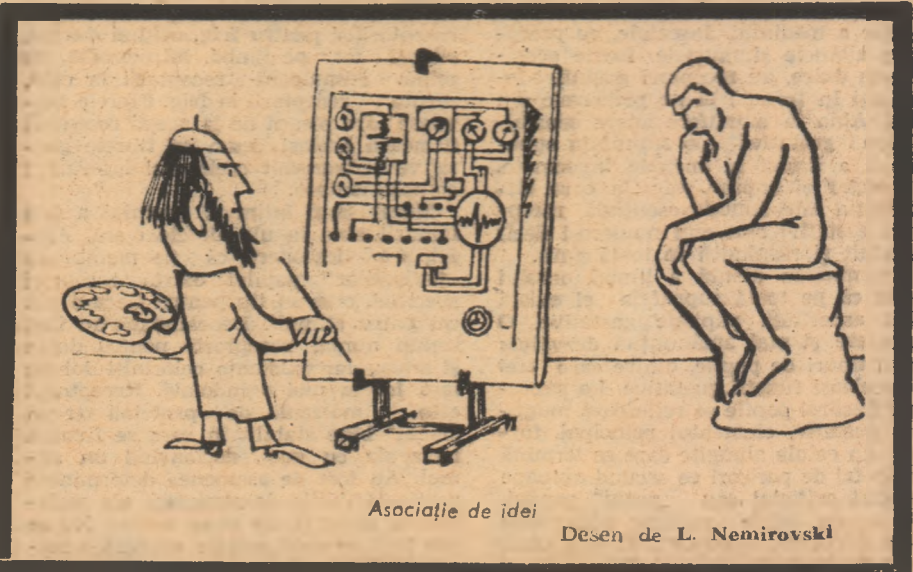
— În Italia era la putere regimul fascist. Mîna dreaptă a lui Mussolini și al doilea om din stat, Balbo, nu m-a lăsat să-mi văd liniștit de treabă.

În 1931 am plecat în Uniunea Sovietică și am început să mă ocup de construcția de dirijabile semirigide. Am lucrat timp de patru ani într-o localitate de lingă Moscova, Dolgoprudnaia. În această perioadă am construit destule aparate, dintre care unul — „B-6” — a stabilit un record mondial de distanță. Pe urmă am petrecut cîțiva ani în America, întorcîndu-mă în patrie abia după cel de-al doilea război mondial. Atunci, pentru prima dată mi s-a dat posibilitatea să scriu despre catastrofa dirijabilului „Italia” cu toată sinceritatea. Chiar așa mi-am și intitulat cartea: „Pot să spun adevărul”.

— Ce faceți în momentul de față?

— Continui să scriu. Ultima carte, „Cortul roșu”, mi-a apărut chiar la sfîrșitul anului 1969. Mă pasionează cosmonautica, a cărei dezvoltare o urmăresc cu interes. În fiecare dimineață mă grăbesc să răsfoiesc ziarele care în ultimele luni scriu mult despre noua dumneavoastră realizare, lunamobilul. Iubesc Uniunea Sovietică și mă bucur că sînt cunoscut la dumneavoastră nu numai ca „omul de pe dirijabilul „Italia”.

I. Zarubin

Asociație de idei

Desen de L. Nemirovski

FIZIOLOGIE

Despre gusturi se discută...

Dulce, sărat, amar, acru. Numai patru adjective calificative stau la baza imensei varietăți de senzații gustative pe care le încearcă o albină sau un șoarece, un copil nou-născut sau un degustător de vinuri! Al cincilea simț, până nu de mult cel mai puțin cunoscut, este în același timp mai simplu și mai complex decât și-l închipuia omul. Fiind asociat cu funcția banală, dar esențială pentru orice ființă, a nutriției i s-a conferit un rang superior, poate pentru a transforma ingestia hranei într-un act gândit, agreabil și chiar elegant. Așa s-a născut de altfel și sensul figurat al cuvântului. „A avea gust”, „e de bun gust” sint expresii curente care arată că, deși omul nu știa exact ce este gustul în sensul fiziologic al cuvântului, intuia ce rol joacă în existența sa și cât este de important să și-l formeze și să-l întrețină.

„Gustul a dus la producerea, alegerea și prepararea alimentelor”, scria celebrul gastronom Brillat-Savarin la începutul secolului trecut în tratatul său asupra fiziologiei gustului. Rămâne de văzut însă și cum.

De la bun început trebuie să precizăm că, de cele mai multe ori, gustul este foarte greu de separat de miros. Întrucât aceste două simțuri acționează înaltă pentru a ne face să percepem o serie de senzații chimice care ne determină comportamentul. Ce s-ar face un șoricel, de pildă, când leese noaptea din gaură, dacă n-ar avea miros și gust? N-ar putea găsi nici o bucăică de brânză, căci n-ar primi informațiile necesare pentru a se alimenta. În consecință ar pieri. Gustul și mirosul sint declanșate de stimuli de origine chimică, respectiv de molecule dispersate în gaze sau lichide; ele sint indispensabile vieții. Grație lor, animalul află valoarea unui aliment, iar ulterior învață să asocieze vederea alimentului

în zona gustativă a scoarței cerebrale unde senzația este reconstituită pornind de la cele patru gusturi primare: dulce, amar, sărat și acru. Numărul lor pare derizoriu dacă ne gândim la diversitatea senzațiilor percepute când mîncăm ceva. În realitate, însă, 90 la sută din aceste senzații sint datorate mirosului, întrucît atunci cînd mestecăm liberăm din alimente substanțele volatile, care difuzează spre mucoasa olfactivă de la rădăcina nasului. Evantaiul informațiilor culese de miros este mult mai diversificat decît acela al gustului, fapt dovedit de lipsa de savoare a alimentelor atunci cînd avem guturai, deci anosmie (pierderea mirosului).

Gustul dulce este foarte frecvent înținit în alimentație, fiind fără îndoială cel preferat. Zaharurile, aminoacizii din proteine, zaharina etc. sint tot atîția stimuli ai senzației de dulce. Dar de fapt numai zaharoza posedă gustul dulce adevărat, celelalte dulciori avînd gusturi anexe. Pragul senzației, adică concentrația minimă necesară pentru ca omul să simtă gustul dulce, este de circa 1 la sută pentru zaharoză. Alca-loizii din cafea și cacao, chinina, numeroase săruri (ioduri și cloruri), fierul... acționează ca stimuli ai gustului amar, pentru care pragul sensibilității este cel mai coborît: la om 0,0001 la sută chinină, substanța de referință pentru „amăreală”. La animale, această stă adesea la baza reacțiilor de repulsie. Astfel, carnivorele care reacționează foarte puțin la dulce sint extrem de sensibile la amar.

Senzația de aciditate (acru) este dată numai de un radical acid. Acizii organici sint extrem de numeroși: tartric și malic în fructe, oxalic în măcriș, acetic în oțet etc. Prin definiție, pentru noi senzația de sărat se datorește sării de bucătărie; în realitate ea se întîlnește

În orificiul fiecărei papile, celulele gustative sint gata să fixeze moleculele alimentelor

cu calitatea lui nutritivă. Tot datorită acestui dublu control animalele nu se otrăvesc decît rareori.

Suportul material al sensibilității gustative variază mult de la un animal la altul, atît prin locul unde se află cît și prin organul receptor propriu-zis. Nevertebratele și vertebretele inferioare nu posedă decît așa-zii chimio-receptori (receptori sensibili la compoziția chimică a substanțelor din jur) cu care se „lămuresc” asupra valorii nutritive a mediului. Insectele, cu precădere albinele și muștele, foarte sensibile la dulce, au receptori gustativi localizați în trompă și pe picioarele din față. Abia la mamifere apare sensibilitatea gustativă pe suprafața superioară a limbii și anexe învecinate. La sugar și copilul mic, la care alimentația este funcția esențială, receptorii gustativi sint mai numeroși decît la adult și răspîndiți în toată gura.

Examinarea atentă a limbii omului arată că pe toată suprafața ei există mici asperități, papilele gustative. O cercetare și mai amănunțită dezvăluie patru tipuri de papile, dintre care trei au aceleași funcții gustative. La suprafața fiecărei papile se reliefează mugurele gustativ, elementul principal, format din celule alungite care se termină cu un fel de perișori ce ascund aproape complet orificiul sau „porul” papilei. Din aceste celule pornesc numeroase fibre nervoase. După ce trec prin două relee (în bulb și talamus) fibrele ajung

și în multe alte săruri, care mai au însă și gusturi auxiliare. Așadar, cele patru gusturi fundamentale există în stare pură numai la cele patru substanțe etalon: zaharoza, chinina, clorura de sodiu și acidul clorhidric. Toate celelalte substanțe au gusturi compuse din combinarea a două, trei sau patru gusturi în diverse proporții. Senzația generală se mai complică apoi datorită atît informațiilor furnizate de miros, cît și intervenției receptorilor pentru frig, cald și durere, situați tot pe limbă. Mirodeniile, de pildă, stimulează receptorii la cald, menta — receptorii la frig. Fibrele nervoase care pleacă de la acești receptori urmează același drum cu fibrele gustative și transmit creierului informații complementare.

Mecanismul intim al gustului a fost lămurit abia în ultimii cinci ani. Astfel, s-a descoperit că pe membrana „perișorilor” papilei există receptori specifici, oite un tip pentru fiecare din cei patru stimuli. Deocamdată au fost izolați numai receptorii pentru dulce și amar, dar existența celorlalți doi nu lasă loc la nici o îndoială. Receptorul este o moleculă de proteină cu un „lăcaș” bine stabilit în care se fixează molecula cu gust, declanșînd un stimul. Au fost de asemenea determinate particularitățile de structură ale moleculelor dulci și ale celor amare. Nu se știe însă ce configurație chimică e responsabilă de gusturile sărat și acru.

Precum pe Pămînt, așa și în cer
Desen de V. Tiltman

MATEMATICĂ

Ecuatiile
dintre eprubete
și producție

Cine nu știe cum și-a găsit aleasa inimii prințul din „Cenușăreasa”? A tot încercat pantoful găsit pînă a aflat piciorul potrivit. Dacă aceeași metodă ar fi utilizată în construcția de reactoare s-ar obține și în acest caz rezultatul scontat, dar cu ce preț! Încercarea unui tip de reactor la diverse procese chimice ar întîrzi mult intrarea lui în funcțiune. După cum nici posibilitățile de reacție nu l-ar fi total folosite. Pot să existe însă și alte metode de a găsi cel mai potrivit tip de reactor pentru industria chimică?

Specialiștii sovietici au încercat să găsească una în cîmpul modelării matematice. Au înlocuit de aceea unele instalații cu modele matematice, adică au renunțat la seria intermediară de instalații semilindustriale, iar ecuațiile care le-au luat locul pot fi ușor rezolvate de mașini electronice de calculat. Soluțiile astfel găsite reacționează la modificările condițiilor de lucru, și în ultimă instanță, decid construcția reactorului. Înlocuind, prin urmare, o serie de instalații, mașinile de calculat permit să se treacă direct de la „eprubetă la producția industrială”.

Înceind cu succes această etapă, un grup de specialiști din Azerbaidjan studiază acum posibilitatea modelării matematice a unor întregi combinate și mari complexe de întreprinderi. Evident, descrierea matematică a unui complex se deosebește esențial de modelarea unor instalații separate. Un combinat chimic modern nu înseamnă o simplă apropiere teritorială a unor agregate, ci un tot unic, un organism nou. Iar funcționarea optimă a fiecărei instalații în parte nu este de fel o garanție pentru funcționarea optimă a combinatului în ansamblu.

Un alt aspect important al problemei este descoperirea posibilităților ascunse ale reacțiilor chimice care însoțesc multe fenomene fizice. Iată, de pildă, un exemplu. Tehnologiile sint permanent preocupate de reducerea deșeurilor de materii prime neutilizate în reactoare. De aceea ei sint foarte exigenți față de regimul de funcționare al acestora. Mai mult, deșeurile sint din nou incluse în fluxul inițial, cu alte cuvinte se petrece o recirculare. Pentru producție este important rezultatul final, cantitatea de produs obținut. Teoremele stabilite de cercetătorii azerbaidjeni le-au permis să demonstreze că prin modificarea cantității de produse incluse în recirculare se poate obține sporirea productivității instalației. Recircularea s-a dovedit, prin urmare, un important instrument de comandă și îmbunătățire a proceselor chimico-tehnologice.

În sfîrșit, modelarea matematică poate fi aplicată și în automatizarea conducerii întreprinderilor chimice. Aceiași specialiști au formulat o teorie care permite transpunerea în limbaj matematic a tuturor informațiilor necesare conducerii unei întreprinderi. În acest context, lucrul cel mai important este „înstruirea” mașinii în vederea luării unor măsuri în caz de avarie.

Avantajele modelării matematice a complexelor chimice sint considerabile și se exprimă în mari economii de combustibil, materii prime și în sporirea productivității întreprinderilor.

șta știința știința știința știința
știința știința știința știința
șta știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința

PSIHOFIZIOLOGIE

Secretele grației

Spre deosebire de alte popoare antice, vechii indieni aveau o atitudine binevoitoare față de femeie. În ciuda legilor nemiloase ale sistemului de castă și a jugului religiei, femeia era socotită în India temelie familiei; numai grație răbdării și eforturilor ei eroice — se socotea — erau biruite adesea greutățile vieții și tot ea li făcea pe oameni să fie blînzi, generoși și cinstiți. Multe opere literare exaltă virtuțile femeii, iar în arta clasică indiană figura iubitei minunate, a fetei mîndre și a mamei devotate joacă un rol esențial.

În concepția hinduismului, care a supraviețuit milenii, din vremea matriarhatului femeia simbolizează elementul activ al naturii, în opoziție cu bărbatul, care este elementul pasiv. De aceea în toate sculpturile Indiei antice, din timpul lui Așoka și pînă la artiștii din Orissa, la începutul secolului trecut, femeia era evocată ca o ființă plină de energie creatoare, de inițiativă și de forță vitală.

Vechile dansuri indiene, cu elemente de exerciții fizice, erau un inepuizabil izvor de grație și trumusețe. (Bronz, Sudul Indiei, secolul XI)

De altfel, femeile indiene au stîrnit dintotdeauna admirația călătorilor europeni datorită ținutei lor frumoase, supleței în mișcări și expresivității chipului. Chiar dacă nu practicau exerciții fizice sistematice, ele făceau din fragedă copilărie mișcări ritmice, practicau dansul și își educau mersul și ținuta. Este bine cunoscut obiceiul femeilor din India, Indonezia și alte țări de a duce greutăți și ulcioare cu apă pe

S.U.A.

Derută în imperiul lui Hughes

În ajunul lui „Thanksgiving Day” (sărbătoare națională americană, fixată în ultima joi din luna noiembrie — N.R.), Howard Hughes a îmbrăcat un pulover vechi peste o cămașă albă cu gulerul răsfrânt, și-a pus o pălărie de fetru și s-a îndreptat spre ieșirea de serviciu a apartamentelor lui de la etajul nouă al hotelului „Desert Inn” din Las Vegas, unde locuise în ultimii patru ani. Ca să nu fie văzut de detectivii care făceau de gardă zi și noapte la lift, a coborât în garaj pe scara de incendiu. Era convins că avea să plece neobservat, căci de peste zece ani nu-l mai văzuse nimeni în afară de cei mai apropiați colaboratori ai lui. Jos era așteptat de două mașini care l-au dus, împreună cu patru oameni de încredere, pe aeroportul din Las Vegas care îi aparține. Acolo s-a urcat într-un avion cu reacție „Lockheed”, proprietate a companiei „Hughes Tool”, care a pornit spre insulele Bahamas.

Zborul s-a desfășurat în cel mai mare secret, acum ceva mai bine de două luni. Dar apartamentele din insula Paradis, care costă peste 1000 dolari pe zi, fuseseră pregătite spre a-l primi pe Hughes cu peste un an înainte. La Las

al lui, Hughes domnește ca un monarh absolut. Îi place să se drapeze în mister, să se ascundă de lume. Din anii '50 a încetat să se mai întâlnească cu altcineva în afară de un mic număr de oameni de încredere. Dind bir cu fugiții, i-a lăsat pe cei câțiva administratori ai lui să poarte murdarul război dezlănțuit în corporația lui. Una din părțile beligerante era reprezentată de trei vasali de încredere ai imperiului: Raymond Holiday, vice-președinte al companiei „Hughes Tool” din Houston, Frank W. Gay, prim vice-președinte al acestei companii și în același timp membru al „mafiei mormone” a lui Hughes și Chester S. Davis, vechi jurist al miliardarului. Cealaltă parte era Robert Maheu, un om greoi de 53 de ani, care a devenit o doua figură în Nevada după Hughes. Fost agent al F.B.I.-ului, Maheu a lucrat pentru Hughes din 1953, când concepțiile lui anticomuniste au atras luarea aminte a bogătaşului.

Din clipa cind a început să conducă posesiunile lui Hughes, Maheu s-a îmbogățit mult. În afară de cei 500.000 de dolari pe care-i primea anual de la Hughes, avea cont deschis la bancă și dispunea de Cadillac-urile, elicopterele și

Hughes a ordonat unor avocați, inspec-tori și specialiști în cazinouri să se ocupe de problemele tripourilor lui. Administratorii lui „Hughes Tool Company” din Houston au angajat, în consecință, revizori contabili care să-l verifice pe Maheu. Aflind asta, Maheu și-a chemat, la rindu-i, oamenii lui, care urmau să se ocupe de afacerile rivalilor din Houston și să supravegheze apartamentele lui Hughes. În felul acesta, de afacerile miliardarului se ocupau cele mai diverse organizații și oameni: reprezentanți ai unor organe ale guvernului federal și ale statului Nevada, districtului Clark și Las Vegas-ului etc.

La începutul lui 1970, relațiile dintre Maheu și Hughes s-au răcit vizibil. Maheu primea din ce în ce mai rar dispoziții scrise de la Hughes, dar numai după ce „boss”-ul s-a retras în insula Paradis. Holiday și Gay, vicepreședinții companiei „Hughes Tool” din Houston, și juristul Davis au început să ia măsuri împotriva lui. În primele zile ale lui decembrie 1970, ei s-au întâlnit la hotelul „Century Plaza” din Los Angeles și au chemat din Las Vegas un colaborator al lui Maheu pe care l-au înștiințat că Hughes îi imputernicise să-i ceară lui Maheu să demisioneze în patru ore. Aflind că e îndepărtat, Maheu a refuzat să depună armele, afirmând că numai Hughes îl putea concedia. Apoi a declarat că în septembrie miliardarul se îmbolnăvise și că „de atunci starea sănătății lui se înrăutățește mereu”. Bănuind că la mijloc e ceva suspect, l-a silit pe locțiitorul șefului să deschidă usa apartamentului lui Hughes de la hotelul „Desert Inn”. Așa s-a constatat că apartamentul era gol. Oamenii lui Maheu au afirmat atunci că Hughes e grav bolnav sau a murit.

Dar exact în momentul acela Hughes a telefonat procurorului districtual George Franklin și guvernatorului statului Nevada Paul Laxalt. Acestuia din urmă, misteriosul miliardar i-a spus că știrile despre moartea lui erau „exagerate”, că se odihnește și că se pregătea să se întoarcă în Nevada. Apoi a confirmat faptul că voia să-l concedieze pe Maheu.

Howard Hughes a preferat întotdeauna să aibă de-a face cu obiecte. „Nu-mi plac oamenii, a spus el odată. Mă interesează mai mult pământul și mineralele”.

La 19 ani, cind i-a murit tatăl, a moștenit o mare parte din acțiunile unei companii a acestuia. Avea lui se cifra atunci la 500.000 dolari. Hughes a cumpărat restul de acțiuni de la rudele lui, a plecat la Hollywood și a început să producă filme. După câteva eșecuri, a avut succes. E vorba de filmele „Ingerii iadului”, „Omul cu cicatrice” etc. O altă pasiune au fost apoi avioanele. În 1935 a stabilit un record mondial de viteză — 352,39 mile pe oră cu un avion de construcție proprie. A fost decretat cel mai bun pilot al anului și președintele Roosevelt l-a distins cu „Premiul Harmon”. În 1938 a făcut ocolul lumii într-un timp record: 91 de ore și 14 minute. Un mare eșec al lui Hughes în timpul celui de-al doilea război mondial a fost nava lui aeriană cu opt motoare, construită din placaj, în greutate de 200 tone, cu numai circa 4 metri mai scurtă decât „Boeing-747”. Acest avion a fost motivul faimosului duel dintre Hughes și senatorul Brucester din partea statului Maine în comisia Congresului. Brucester a cerut să i se răspundă la următoarea întrebare: de ce a cheltuit Hughes 18 milioane de dolari din bugetul statului pentru un avion care nu zboară. Hughes izbutise să-și facă reclamă zburind pe acest aparat o milă la înălțimea de 21,35 metri. A fost singura dată cind avionul s-a ridicat în văzduh. În 1947 Hughes a fost cîț pe ce să moară în cursul încercării unui alt aparat al lui: avionul s-a prăbusit la Beverley Hills și Hughes s-a ales cu multe fracturi și arsuri. După aceea și-a lăsat mustați ca să-și acopere cicatricele și a început să ducă o viață retrasă.

În afacerile lui au avut, însă în general de suferit alții. Sub conducerea lui, de pildă, compania „RKO Radio Pictures” a pierdut, între 1948—1953, 20 milioane de dolari, dar Hughes a izbutit să-și vîndă în câștig acțiunile. În 1966 Hughes și-a vîndut brusc acțiunile de la „Trans World Airlines”, cînd ele costau 86 dolari bucata și a obținut 546 milioane de dolari. Viitorul îi rezervă însă și griji. Pe măsură ce îmbătrânește, Hughes abia de se mai poate împotrivi influenței câtorva intimi care au rolul de „ochi atotvăzători”. Ca să scape de impozite pe moștenire, și-a lăsat, se pare, prin testament averea unui fond oarecare. Dar cine va fi executorul lui testamentar? A doua lui soție, fosta actriță de film Jean Peters, singura lui moștenitoare cunoscută, care locuiește singură la Los Angeles în așteptarea divorțului? Sau vreun alt Maheu?

(După „Nedelea”)

gLOBUL
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

INDIA

Hyderabad astăzi

Din turnul cu o înălțime de 60 de metri — centrul arhitectonic și geografic al Hyderabadului — se deschide panorama unui mare oraș medieval. Acoperișurile plate și cenușii sint dominate de splendide palate, temple și moschei.

Hyderabad are un loc bine precizat pe harta și în viața Indiei: e poarta dintre nordul și sudul țării. Acolo s-au îmbinat, într-o originală neorinduală, diverse culturi și stîluri arhitectonice, grupări etnice, limbi și dialecte. Se spune că în Hyderabad se oglindește, ca într-o picătură de apă, toată India.

Orașul a fost întemeiat la începutul secolului al XVI-lea și timp de secole a fost principalul centru administrativ și militar al unei întinse zone din centrul țării. Dar pentru Hyderabad evul mediu nu înseamnă numai trecut, intrucît particularitățile acestuia sint și acum vizibile pe alocuri. Maharadjahii s-au îngrijit în special de propria lor măreție și bogăție și prea puțin de soarta supușilor. Într-adevăr, conform unui recent sondaj acest oraș cu 1,5 milioane de locuitori se situează pe unul din ultimele locuri în țară în ce privește venitul pe cap de locuitor și pe unul din primele locuri în materie de șomaj.

Și totuși, India nouă e viguros prezentă și în acest vechi oraș. Cum treci digul de un kilometru care leagă vechiul Hyderabad și Secunderabad intri într-o altă lume. Blocuri cu bănci, hoteluri, magazine, firme industriale și comerciale. După încă câțiva kilometri spre nord, în cartierul Balanagar-Road încep fabrici mici și mijlocii, iar apoi un mare complex industrial.

Impetuosa dezvoltare a acestei zone a început acum 15 ani cind a luat ființă actualul stat Andhra Pradesh. Transformarea Hyderabadului în capitală a unui stat cu 40 milioane de locuitori și bogate resurse naturale, în special agricole, a făcut din el nu numai un centru administrativ ci și un important centru economic.

În cursul vizitei am vrut, între altele, să mă întâlnesc cu „cel mai bogat om din India” — maharadjahul Hyderabadului. Aș fi vrut să aflu cum se simte după decretul prezidențial în legătură cu desființarea dotațiilor și privilegiilor maharadjahilor. Dar mi s-a spus că după „neplăcerile” prin care trecuse, maharadjahul a plecat să-și trateze nervii în Elveția.

A. Maslennikov

Ruleta, „mină de aur” pentru proprietarii de tripouri, poate fi alată chiar și în piscinele marilor hoteluri din Las Vegas

Vegas, dispariția lui a fost observată abia după 84 de ore.

Hughes putea urmări acum din statul lui major de la tropice, departe de cîmpul de luptă, crîncena bătălie dintre oamenii lui din Las Vegas. Căci era în joc controlul asupra imperiului Hughes din Nevada, în valoare de 300 milioane de dolari, alcătuit din cinci hoteluri din Las Vegas și două tripouri din Reno. Ca tot ce e legat de Hughes lupta se purta într-o atmosferă de mister.

La 65 de ani, Hughes este acum, se pare, cel mai bogat om din America. Avea lui, investită în producția de utilaj pentru forăra petroliere, în industria aviatică și cosmică, în electrică și transporturi aeriene este evaluată între 1,4—2 miliarde dolari. Numai Paul Getty, magnatul petrolului, poate rivaliza cu el. În acest imperiu

avioanele companiei. Maheu are un iaht în Pacific în valoare de 500.000 dolari, o casă la Las Vegas în stil vechi francez, evaluată la aceeași sumă etc. În sfîrșit, în ultimii ani a investit bani în construcția de case la Los Angeles (circa 70 de milioane de dolari), în câteva restaurante și într-o companie electronică. Ascensiunea lui Maheu a stîrnit, însă, invidie și tot felul de zvonuri.

În acest oraș „corupția a luat o asemenea amploare, încît ar stîrni uimire chiar și în Vietnamul de Sud, a declarat redactorul șef al filialei din Los Angeles a revistei „Time”... Mita, hotia și înșelătoria fac parte integrantă din Las Vegas. În februarie anul trecut, avertizat de niste anchetatori federali care cercetau cazurile de corupție din vastele lui posesiuni din Nevada, Hughes a început să-și bănuiască pe o seamă de funcționari de-ai lui din Las Vegas. Se spunea că pentru cumpărarea unor mine vechi, în mare măsură devvalorizate, pentru care Hughes plătiese 2 milioane de dolari peste valoarea lor, se dăduse o mită colosală. Într-o altă tranzacție, vînzătorului i s-au cerut 250.000 dolari pentru ca boss-ul să fie convins să cumpere un teren în zona Las Vegas Strip. Apoi în imperiul lui Hughes s-au instalat temeiic și înși cu strîns legături în lumea interlopă.

Multe întreprinderi din Nevada ale lui Hughes n-au dat beneficiile scontate de proprietarul lor. Unele dintre ele au fost cîț pe te să dea faliment sau au lucrat în deficit. În parte, acest lucru putea fi explicat prin recesiunea economică. Dar Hughes nutrea puternică bănuială că cel puțin o parte din pierderi se explică prin împrejurarea că banii intrau în buzunarul funcționarilor lui. Încît, mai ales din această cauză,

În pas cu vremea

Desen de A. Suhov

CASA PRIETENIEI ROMÂNŌ - SOVIETICE - BUCUREȘTI

PROGRAMUL MANIFESTĂRIILOR
pe perioada 5-12 februarie 1971

Vineri 5 februarie ora 19: Ciclul „Etica față în față cu civilizația”. Colocviu: „Dreptul, moralitatea și societatea”. Participă: prof. dr. docent Mircea Lepădătescu, membru al Academiei de științe sociale și politice; conf. univ. dr. Maria Giurgea; conf. univ. dr. Stelian Stoica. Interviul va fi luat de Dumitru Tabacu — ziarist. Urmează filmul documentar: „De ce?” și un film artistic.

Simbătă 6 februarie ora 19: „Manifestare consacrată împlinirii a 125 de ani de la nașterea pictorului rus V. E. Makovski”. Va vorbi: dr. Cristian Benedict, — șeful Galeriei universale a Muzeului de artă al R. S. României. Urmează filmul documentar: „Reportaj din lumea comorilor” și un film artistic.

Duminică 7 februarie ora 10.30: Ciclul „Cutezante tehnice”. Expunerea: „Invențiile — rachetele progresului”. Va vorbi: I. M. Ștefan, scriitor. Urmează filmul documentar „Previzuni” și un film artistic. **Ora 19:** Studioul umoriștilor: „Premieră de satiră și umor”. Participă scriitorii: Vasile Hăran, Valentin Silvestru, Dumitru Solomon. Urmează filmul documentar „Cind bărbații devin tați” și un film artistic.

Marti 9 februarie ora 19: Ciclul „Un glorios Jubileu — P.C.R. '50”. Simpozion: „Socialismul — operă de creație istorică a partidului”. Vor vorbi: prof. dr. George Ciucu, secretar general în Ministerul învățămîntului; dr. Ion Desmireanu, membru al Academiei de științe sociale și politice; prof. dr. Dumitru Mazilu, membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice. Urmează filmul documentar „Un mare program de propășire economică” și un film artistic.

Miercuri 10 februarie ora 19: Ciclul: „Viitorul biologic — misterios și fabulos”. Discuție la masa rotundă: „De la descifrarea la perfecționarea naturii umane”. Participă: prof. dr. docent Th. I. Riga; prof. univ. dr. Petre Raicu, vicepreședinte al Societății de științe biologice; conf. univ. dr. Paul Nicolescu, director adjunct al Institutului de patologie și genetică medicală „Dr. Victor Babeș”. Discuția va fi condusă de dr. Constantia Bălăceanu. Urmează filmul documentar „Moleculele vieții” și un film artistic.

Joi 11 februarie ora 19: Ciclul: „Antiteză: ateism — misticism”. Expunerea: „Cum s-au inventat zeii?”. Va vorbi: conf. univ. Tache Aureliu. Urmează un film artistic.

Vineri 12 februarie ora 19: Ciclul „Compendiu: Istoria, omul și cultura”. Colocviu: „Corelația și evoluția ideilor despre cultură și civilizație”. Participă: Virgil Căndea, membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice; conf. univ. dr. Gheorghe Bulgăr, decanul Facultății de filologie a Institutului de pedagogie București; conf. univ. dr. Titus Mocanu. Discuția va fi condusă de conf. dr. docent Victor Săbleanu. Urmează filmul documentar „De la străbuni la strămoși” și un film artistic.

Manifestările au loc la Casa prieteniei româno-sovietice din str. Batiștei n. 10.

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

DIDONA — Slatina: 1) Pentru înlăturarea asprimii pielii gîșului: masați-l cîteva minute pe zi cu o cremă grasă, hrănitoare, pe care o veți șterge cu vată după 1/2 oră, spălîndu-vă apoi cu o infuzie de flori de nalbă. 2) **Impotriva „pun-gilor” de sub ochi:** aplicați pe ochi comprese cu ceai de mușețel ținîndu-le 10 minute. Repetați această operație de cîteva ori pe săptămîină. Repetați periodic examenul de urină.

B. ADALBERT — Mangalia Nord: N-am înțeles prea bine întrebarea dv., dar cum spațiul nostru este rezervat în special mijloacelor de a apăra, întreține și prelungi viața, vă vom răspunde pe scurt că prin moarte fiziologică se înțelege o moarte neviolentă datorată uzurii organismului (îmbătrînirii țesuturilor, sclerozării vaselor etc.), fără cauză de boală și care survine la o vîrstă înaintată.

DAMIAN GHEORGHE — Com. Drăgăști, jud. Ilfov: Fără cîteva examene de laborator, absolut necesare (viteza de sedimentare a hematiilor, transaminaza, electroforeza) este greu de pus diagnosticul de artrită scapuloumerală reumatică. În afara Saliformului (sau Saliromului), sub formă de frecții și a vitaminei B, fortisim, vă mai recomandăm Alindor 4-6 drajeuri/zi pînă la calmarea durerilor, după care veți continua cu 1-2 drajeuri/zi ca doză de întreținere. De asemenea, 8-10 ședințe de raze ultrasonice sau curenți diadinamici în locurile dureroase. După calmarea durerilor, la vară urmați o cură de nămol la Amara.

T. T. — București: 1) Da, este într-adevăr o deviație de sept și frecvența sinuzitelor de care vă plîngeți pledează pentru operație, care — vă asigurăm nu prezintă nici un risc. 2) Orice medicamente sau tratamente fizioterapice sînt de prisos, abandonarea acestei practici fiind numai și numai o problemă de voință.

UDDALAKA — București; NELU-NELU — București; S. F. — București: Citiți răspunsul dat sub T. T. — București, la pct. 2.

KATY — Iași: La originea sterilității dv. se află deviația uterină, însoțită de obstrucția uncia dintre trompe. Puteți fi conștientă însă că, printr-un tratament adecvat și urmat cu perseverență, veți putea deveni mamă. La tratamentul urmat am adăugat fizioterapie (ultrascurte și diatermie abdominală), cură balneară cu băi clorurosodice (Sovata, Bazna, Ocna Sibiului) și, eventual, masaj ginecologic executate de un specialist. În caz că acest tratament conservator nu dă rezultate, rămîne intervenția chirurgicală (histerope-

xie) ca șanse maxime de a restabili fertilitatea.

N. T. — Slatina-Olt; OCT. DES. — Craiova: Ejacularea precoce nu este o boală, ci expresia unei hiperexcitabilități nervoase, consecință uneori a unor practici contra naturii. Pentru diminuarea excitațiilor locale ale glandului se utilizează o pomadă cu xilină 5%. Rezultate bune s-au obținut și prin administrarea unuia din aceste două medicamente: Guanetidină sau Tioridazin, cu 1-2 ore înainte de momentul oportun, care provoacă o inhibiție temporară a ejaculației.

„Nirvana terestră” sau o viață ascunsă?

(Urmare din pag. 2-a)

era folosită încă acum cîteva secole de călugării tibetani. Ei șopteau la urechea fraților adormiți textele sfinte. În secolul electronicii lucrurile se petrec însă altfel: în perna subiectului adormit se montează un mic difuzor. În anumite faze ale somnului difuzorul este cuplat și subiectului i se transmite materialul pe care trebuie să-l învețe.

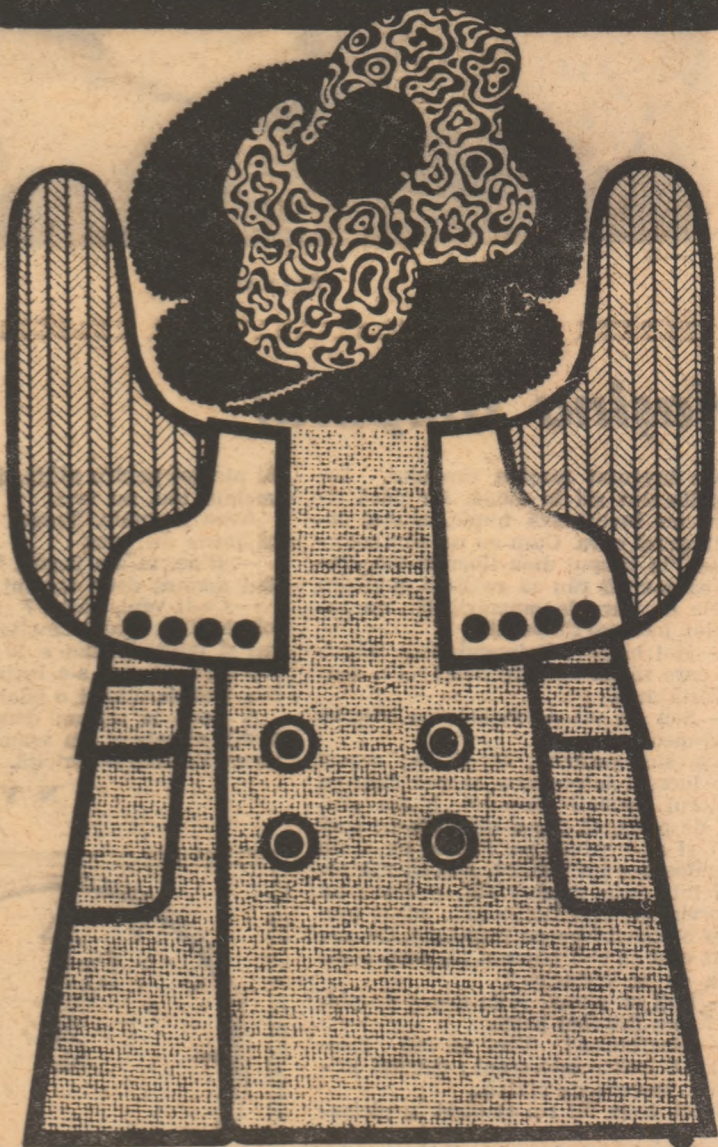
Este adevărat că mulți cred că baza teoretică și metodologică a hipnopediei nu este încă bine elaborată. Totuși e prea devreme să se tragă asemenea concluzii.

În același timp cu experiențele de scădere a duratei somnului, specialiștii studiază și reversul acestei probleme, adică mărirea duratei de somn. Un grup de oameni de știință cercetează de mai mulți ani hibernarea la animale pentru a afla dacă ea ar putea fi aplicată și la om. De ce? Pentru că dacă acest lucru ar fi posibil, cosmonauții ar putea efectua zboruri spre alte lumi în stare de hibernare pentru a consuma mai puțin oxigen și mai puține alimente.

Cercetările în problema somnului duc astfel spre cele mai neașteptate direcții. Cine poate spune însă în care din ele se va înregistra mai devreme sau mai tîrziu o mare descoperire, așa cum a fost descoperirea celei de a „treia stări” a omului ?!

INTRE 1-20 FEBRUARIE

NUMAI 20 DE ZILE

TÎRG de IARNA
mari reduceri de prețuri la îmbrăcăminte de sezon

RECOM

COMBINATUL Textil

GALATI

B-DUL REPUBLICII Nr. 158 Telefon 16135

PRODUCE:

● **ȚESĂTURI DIN BUMBAC ȘI CELOFIBRĂ, impri-mate, uni, în desene și culori moderne și variate**

● **LENJERIE BĂRBĂTEASCĂ ȘI DE FEMEIE (cămăși, pijamale etc.)**

● **FRÎNGHII ȘI SFOARA în diferite grosimi (din cîneapă)**

